

Bildande av Mullgranbergets naturreservat i Bodens kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 2, ska utgöra Mullgranbergets naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt MB m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (Bilaga 5).

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö bestående av barrnaturskog med stort lövinslag samt dess höga biologiska mångfald och opåverkade karaktär. De skyddsvärda insektsarter som finns i området ska ha tillgång till lövrika livsmiljöer med lämpliga funktioner och strukturer. Områdets skog, våtmark, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer är syftet också att tillgodose behovet av ostörd natur för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att:

- skogsbruk, exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras,
- reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom naturliga processer
- vid behov återställa vattenmiljöernas naturliga hydrologi och struktur genom att till exempel lägga igen diken, åtgärda vandringshinder, restaurera våtmarker eller återställa vattendrag efter flottledsrensning,
- vid behov genomföra skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda insektsarter, som exempelvis tillförsel av substrat, katning och ringbarkning,
- främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet bekämpas, i de fall det är möjligt,
- åtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet, tillika dess prioriterade bevarandevärden, är områdets värdefulla naturskog med dess stora biologiska mångfald. Av särskild vikt är förekomsten av sällsynta insekter beroende av äldre lövved och rik förekomst av dessa substrat. Områdets goda möjligheter att uppleva och nyttja orörd natur för friluftsliv är också skäl för bildande av reservatet.

Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar. Skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar,
2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, till

exempel genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa,

3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn enligt A 12,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, till exempel genom vattenreglering eller avledande av vatten,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen,
9. framföra motordrivna fordon, samt
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. förändra byggnad eller anläggning, samt
12. uppföra älgstorn.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. utförande av naturvårdande skötselåtgärder för att tillskapa strukturer och funktioner, exempelvis tillförsel av substrat, katning, ringbarkning och veteranisering av träd,
4. bekämpning av främmande arter,
5. utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken,
6. genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål, samt

7. tillgängliggörande av reservatet för besökare genom, anläggande och underhåll av stigar, leder, rastplatser, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,
3. skada vegetationen i övrigt genom att till exempel gräva upp växter,
4. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt,
5. skräpa ner, samt
6. framföra motordrivna fordon.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av byggnader, stigar, leder eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd,
3. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594),
4. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet med terrängkörningsförordningen (1978:594). Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå,
5. plockning av bär och matsvamp,
6. bedrivande av jakt och fiske i enlighet med gällande lagstiftning,
7. användande av terrängskoter, till exempel fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. Särskild försiktighet ska

iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer, samt

8. inom reservatet finns en privatägd mindre koja markerad i Bilaga 4. Inom en radie av 5 meter från kojan är det utan hinder av föreskrifterna tillåtet att röja och ta bort sly. Det är även tillåtet att ta ner lutande träd som riskerar falla på kojan. Fällda träd ska lämnas på platsen.

Beskrivning av ärendet

De höga naturvärdena inom Mullgranbergets naturreservat uppmärksammades i samband med inventeringen av skyddsvärda statliga skogar, SNUS-inventeringen. Inventeringen innefattade angränsande statliga fastigheter, och genomfördes av länsstyrelsen och Naturvårdsverket under åren 2003-2005. Länsstyrelsen konstaterade då höga naturvärden och att området är mycket skyddsvärt. Redan 1993 gjorde Skogsstyrelsen samma bedömning. Eftersom fastigheten inte är statligt ägd, omfattades området inte av ytterligare avtal som berörde SNUS-inventerade skogar.

Frågan om formellt skydd aktualiserades i december år 2022, när cirka 30 hektar skog i området avverkningsanmäldes. I januari 2023 belades området med ett avverkningsförbud efter en artskyddsprövning. Reservatsbildning och förhandling om ersättning med den berörda fastighetsägaren inleddes under år 2022. Nästkommande år slöts en överenskommelse om intrångsersättning med fastighetsägaren.

Enligt 2 § lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket ska länsstyrelsen konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Förfrågan om konsultation har skickats till Gällivare sameby, Sirges sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Ingen begärde konsultation.

Ärendet har remitterats till Skogsstyrelsen, Sametinget, Försvarsmakten, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Svenska samernas riksförbund (SSR). Skogsstyrelsen meddelar att de ser positivt på bildandet av reservatet. Sametinget har yttrat sig och framfört att renskötseln och samiska näringar fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat i naturreservatet. Försvarsmakten lämnar ingen erinran i ärendet men önskar upplysa om att föreslaget naturreservat ligger dikt an riksintresset Bodenområdet, Kusträsk

(TM0068). SGU avstår från att yttra sig i ärendet. SSR har inte kommit in med något svar.

Den enskilda markägaren samt samebyarna Gällivare och Sirges har förelagts att yttra sig över förslaget. Samtliga har tagit del av förslaget till beslut. Ingen av dessa har inkommit med något yttrande.

Beslutet har i enlighet med 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. föregåtts av samråd med Bodens kommun. Kommunen meddelar att de ser positivt på ambitionen att långsiktigt skydda värdefulla naturmiljöer och på att områdets naturvärden lyfts fram. De påpekar också vikten av att hänsyn tas till eventuell påverkan på säkerhetszoner och tillgänglighet, samt att dialog förs med berörda aktörer.

Samråd har genomförts med Naturvårdsverket som tillstyrker förslaget.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Området utgör en från naturvårdssynpunkt mycket värdefull naturskog som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsmiljöer, speciellt den höga artrikedomen av insekter. Området har egenskaper och strukturer som bildats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. Reservatet är avgränsat främst utifrån områdets höga skogliga naturvärden. Länsstyrelsen saknar detaljerad kunskap om reservatets våtmarker och vattendrag.

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål.

Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av följande miljökvalitetsmål:

- Levande skogar
- Myllrande våtmarker
- Ett rikt växt- och djurliv
- Begränsad klimatpåverkan

Beslutets förenlighet med planer och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB

Reservatet berör två områden som är av betydelse för totalförsvaret (öppna områden av betydelse, lågflygningsområde med påverkansområde, TM0353 och område med särskilt behov av hinderfrihet och påverkansområde för buller eller annan risk, Bodenområdet TM0068) och som enligt 3 kap. 9 § första stycket MB så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar totalförsvarets intressen.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen med tillägg och fördjupningar.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte. Berörda markägare har ersatts för det intrång i pågående markanvändning som reservatsbeslutet innebär.

Konsekvensutredning

Enligt 3 och 5-7 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska en myndighet inför beslut om

föreskrifter eller allmänna råd så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmässiga och övriga konsekvenser. Enligt 4 § samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Mullgranbergets naturreservat

Kommun: Boden

Lägesbeskrivning: 10 km NV om centrala Boden

Fastigheter: Rasmyran 1:16, privat markägare

Samebyar: Sirges sameby
Gällivare skogssameby

Förvaltare: Länsstyrelsen

Area: ca 50 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 43 ha
varav produktiv skog ca 38 ha
Våtmark ca 7 ha

Beskrivning av området

Mullgranbergets naturreservat ligger cirka 10 km nordväst om Boden. Reservatet ligger mellan naturreservaten Storhuvudet och Bröstsockerkläppen. De har alla liknande karaktär av högproduktiva brännor med stort inslag av asp. Mullgranbergets naturreservat omfattar delar av det intilliggande Mullgranbergets västsluttning, samt delar av en mindre myr i öster. Området har bevisats vara ett eldorado för krävande arter. I reservatet och dess direkta omgivning har nämligen många fynd av hotade insektsarter gjorts. Människor kan beundra reservatet, framför allt under vintern då en skoterled går över våtmarkerna i östra delen av reservatet.

Skogen utgörs av en bränna från år 1880 och uppvisar en tydlig gradient från myr och lövrik granskog i de lägre delarna till lövrik tallskog längre upp på berget. Beståndsåldern är ca 180 år i sluttningen och mellan 110–130 år nere i granskogen. Inslaget av både asp och sälg är stort i hela området. Efter branden skedde uttag av brandskadade träd, men området har sedan dess endast i väldigt begränsad omfattning påverkats av moderna skogsbruksmetoder. Skogens struktur har en hög grad av naturlighet och överlag stor självgallring.

Från de flackare markerna i öster går man först igenom ett friskt till fuktigt asprikt högörtsbestånd. På gammelgranarna i området hittar man spår efter födosök av tretåig hackspett och spillkråka. Granskogen är bitvis mycket frodig med snår av ormbunkar. Tillgång till död ved är god på grund av den stora självgallringen. En bit upp i sluttningen varierar mängden död ved, men boniteten är hög och det finns inslag av örtrik vegetation. Låg sentida påverkan gör att död ved nu återskapas i hela sluttningen på grund av naturliga processer.

I nordvästra delen av området, högst upp på sluttningen, växer tall med inslag av löv. Här är jordtäcket tunnare och skogen mer stenbunden och terrängen storblockig. Vid fastighetsgränsen norrut hittar man senvuxna stavatallar. Även där har de tagit ut en del av de brandskadade överståndarna. Möjligtvis har det skett viss plockhuggning i underbestånden efter detta, men det finns inga avverkningsspår som har noterats. Skogen har fått stå orörd under mycket lång tid.

Många sällsynta och hotade arter inom reservatet kan nämnas, såsom fågelarterna lavskrika, tretåig hackspett, spillkråka, talltita och storspov. Garnlav och granticka finns på flera av gammelgranarna i området. Lunglav har hittats på flera sälgar och rävticka upptäcks också på lövträden. Bland kärlväxter påträffas bland annat nattviol och korallrot. Nya insektsinventeringar visar att omgivande skogar hyser en ovanlig och mycket intressant insektsfauna, med mängder av hotade arter av skalbaggar, tvåvingar och steklar. Bara ett stenkast från naturreservatet hittas till exempel kolsvart brunbagge och karelsk barkfluga, av vilken den andra är en art med ett åtgärdsprogram. Eftersom skogsmiljön är snarlik kan dessa arter med stor sannolikhet även hittas i reservatet.

Mullgranbergets naturreservat ligger inom ett reservbetesområde för Sirges och Gällivare samebyar.

Information

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön enligt annan lagstiftning.

Ni kan överklaga beslutet

Se Bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Alexandra Lindmark som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Per-Anders Jonsson och jurist Elin Winnberg Bergström medverkat.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning
2. Karta över reservatet
3. Översiktskarta
4. Karta över koja som avses i undantag 8
5. Skötselplan

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange ärendets diarienummer.

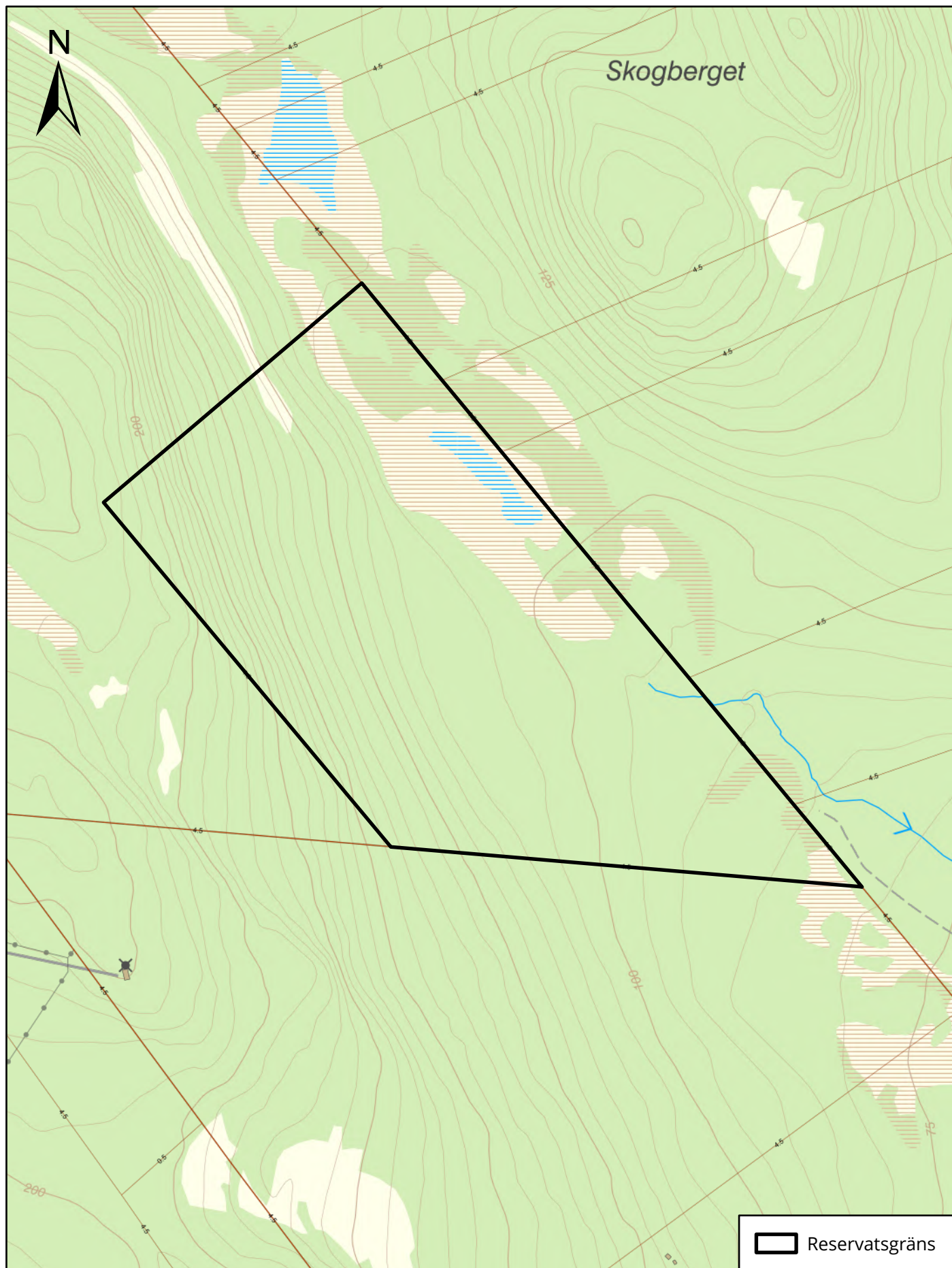
Mullgranbergets naturreservat

Areal: ca 50 ha

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:8 000

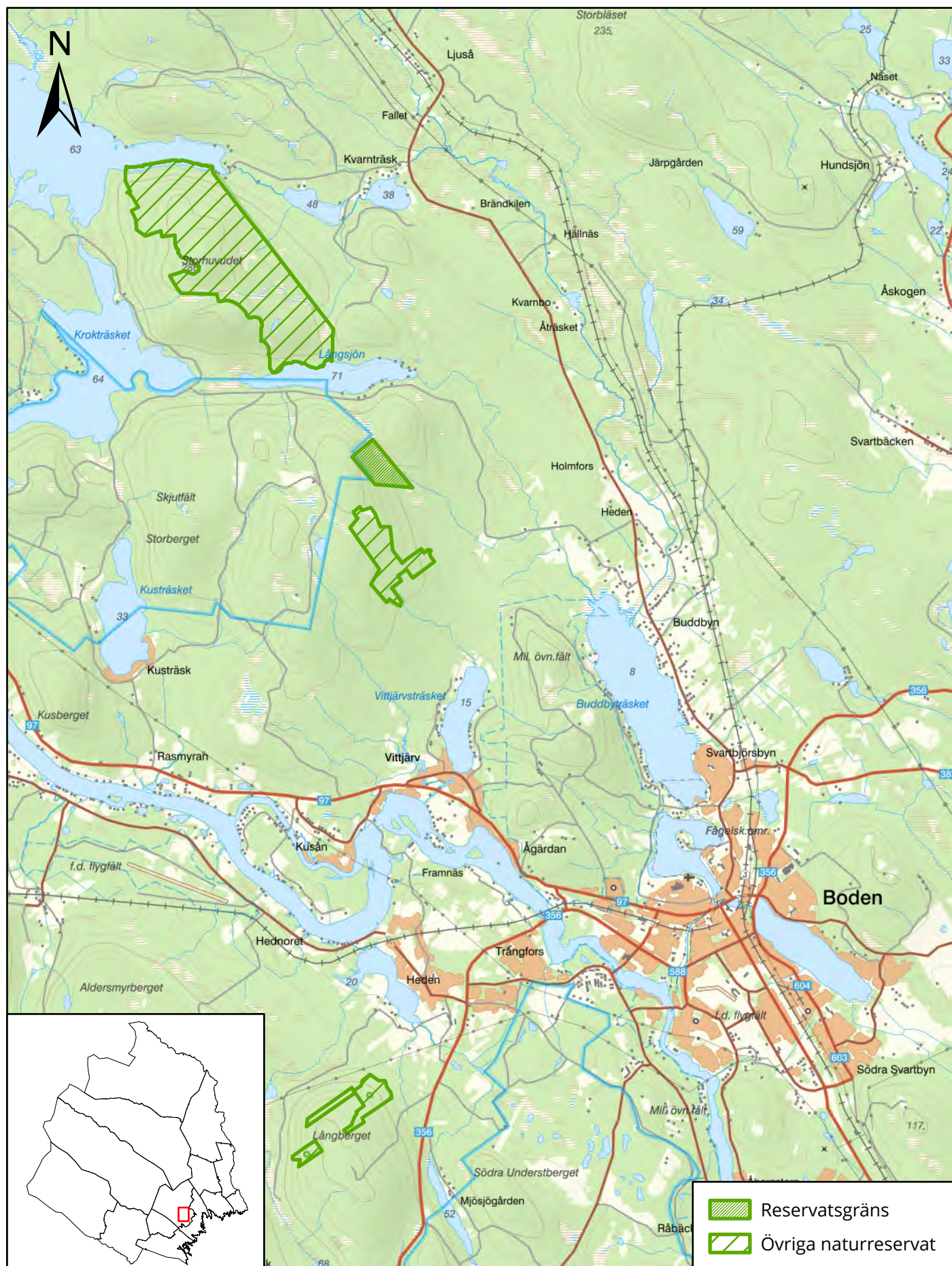
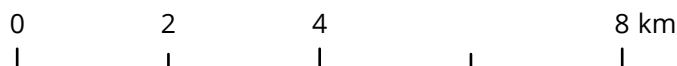
0 0,25 0,5 km

Bodens kommun

Skala: 1:100 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 10909-2024

NVR ID 2201549

Bilaga 4

Mullgranbergets naturreservat

Koja som avses i undantag 8

Skala: 1:8 000

0 0,25 0,5 km

